

Preek voor de kerkdienst van zondag 15 maart 2020 in de Protestantse kerk te Giethoorn. Derde zondag van de 40-dagentijd.

Schriftlezingen: Exodus 6: 2-9 + 6: 28-7: 7

Johannes 4: 5-26

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het is de derde zondag van de veertigdagentijd. Een tijd van bezinning en inkeer. Echt vasten, dat wil zeggen niets eten of drinken, doen de meeste christenen in de tijd voor Pasen niet. Maar voor velen is het wel een sobere periode. Een tijd waarin wij bedenken wat echt nodig is in het leven, genoeg; niet meer en niet minder. Ruimte om te delen van wat jij te bieden hebt. De eerste levensbehoeften van de mens zijn eten en drinken. En die levensbehoeften stellen wij vandaag centraal. Het is goed om af en toe stil te staan bij ons dagelijks voedsel. Dikwijls eten wij gedachteloos op wat ons wordt voorgezet. Er is genoeg, zelfs meer dan dat. De vele tussendoortjes voeden onze lekkere trek. Vanuit soberheid worden wij ons echter bewust van al die mensen die dagelijks niet genoeg te eten of te drinken hebben. Voor zovelen is honger een bekend gevoel. In verschillende gemeenten worden in deze periode sobere maaltijden gehouden. De catechisanten van onze gemeente zullen binnenkort zelf een maaltijd bereiden met producten die bekend zijn in de bijbel. Ouders worden uitgenodigd om te eten. Wat stelt u zich voor bij sober, doch voedzaam? Sommige levensmiddelen zijn voor ons onmisbaar. Water bijvoorbeeld, de drank bij uitstek, die leven geeft.

In deze tijd van het jaar laat God weten, dat ieder mens meetelt. Hij beperkt zich niet tot de grenzen van een land. Hij deelt zichzelf uit aan wie het maar wil horen. Een ieder die op Hem vertrouwt mag delen van Zijn aanwezigheid. In de lezingen van vandaag is God zelf veel aan het woord. Hij vertelt wie Hij is, maar de mensen moeten het meerdere keren horen, voordat ze in de gaten hebben wat God voor hen kan betekenen. De God van Abraham, Izaak en Jakob, de God die het jammeren van

de mensen in Egypte heeft gehoord, zal hen bevrijden en naar het Beloofde land voeren. Maar de mensen zitten al zo lang vast in hun harde bestaan, dat ze niet zondermeer aannemen, dat er een toekomst voor hen is. We willen wel verder, maar het lijden houdt ons in de greep. Zelfs Mozes wordt er moedeloos van. Hij gelooft er niet meer in. Maar God gelooft er wel in! Hij zal zijn naam waarmaken en Aäron zal als een profeet het woord doen bij de farao. Iedereen zal weten, dat God leven geeft. Je kunt het leven vergelijken met een stroom water, waarin we meegevoerd worden. Dat stromende, levende water kent vele golfbewegingen. Je kunt in de diepte terechtkomen, temidden van pijn en verdriet, maar ook weer meegenomen worden in een opwaartse beweging.

Laten wij eens samen op weg gaan, op zoek naar het levende water, dat geen mens ontberen kan! We volgen Jezus, die net als God, aan de mensen vertelt wie Hij is. Niet gebonden aan landsgrenzen of volksgenoten. We beginnen in een rustige situatie; het water is als het ware nog spiegelglad. Jezus is op weg van Judea in het Zuiden naar Galilea in het Noorden van het land. Om van Judea naar Galilea te gaan moet hij door Samaria gaan. Dit tussenliggende gebied werd door de Joden meestal gemeden. Men ging niet om met dit halfheidense mengvolk. Sinds de ballingschap hadden de Samaritanen hun eigen cultische gebruiken ontwikkeld, die afweken van de joodse traditie. Cultuurelementen van de omringende volkeren hadden een plaats gekregen in hun godsdienst en het dagelijks leven. Jezus mijdt dit gebied echter niet. Hij rust zelfs even uit in Sichar, waardoor zijn verblijf in Samaria alleen maar langer wordt. Hij zit bij de bron van Jakob, een duidelijk markeringspunt. Alsof hij zeggen wil: "Zie je wel dat ik hier zit?". We voelen het water al wat in beweging komen, want een jood trekt doorgaans niet de aandacht in Samaritaans gebied. Het is rond twaalf uur 's middags op het heetst van de dag, dan is het meestal rustig. Maar nu komt er een vrouw aan. Jezus zegt: "Geef mij te drinken". Het is logisch dat deze vrouw verontwaardigd reageert. Welke joodse man vraagt haar nu om water? Zij was expres om het middaguur naar de bron gegaan om niet veel mensen te hoeven ontmoeten.

En nu stelt deze man haar ook nog zo'n ingewikkelde vraag. Het water begint te borrelen; zal het gaan koken?

Jezus vraagt om water, maar zegt ook zelf 'levend water' te kunnen geven. We stuiten op een typisch Johanneisch misverstand. De vrouw denkt aan stromend levend water uit de bron. Maar door Jezus' opmerking wordt ze op het verkeerde been gezet. Voor de vrouw is het niet duidelijk: 'Wie is deze man?' 'Bent u soms meer dan onze vader Jakob, die ons de put gegeven heeft?'. Voor de Samaritanen was vader Jakob een belangrijke voorvader. De aartsvaders staan in hoog aanzien. Kan Jezus vergeleken worden met hen? Wie is Jezus?

Ook voor ons is dat wel eens een vraag. Wie is Jezus voor jou, voor u en voor mij? We staan er meestal niet bij stil, totdat we persoonlijk aangesproken worden. Ook al vinden wij onszelf niet zo belangrijk; voor God is ons levensverhaal heel belangrijk! En soms begint dat rustig kabbelende levenswater dan plotseling te borrelen. Jezus biedt je het levende water aan, dat als een krachtige fontein in je omhoog kan springen.

En de vrouw wordt enthousiast door Jezus' woorden. De rollen draaien zich nu om. Daar waar Jezus eerst om water vroeg, wordt nu de vrouw degene die om dit water vraagt. Prachtig zou je denken, we zijn er. De vrouw heeft ontdekt wie Jezus is. Maar zover zijn we nog niet.

Het water is in beweging gekomen en we worden meegevoerd met de stroom. Jezus is nog niet uitgesproken. "Ga heen en roep uw man". Met deze opmerking treft Jezus de vrouw in haar hart. Hij heeft haar zwakke punt geraakt. De stroom zuigt haar mee naar de diepte. Ze probeert overeind te blijven door te zeggen, dat ze geen man heeft. Maar Jezus heeft haar door. Jezus onthult zijn diepere kennis. Naar joodse maatstaven trouwt een vrouw hooguit twee- of driemaal. Maar naar de strenge zeden van de Samaritanen was vijfmaal trouwen ongeoorloofd. Deze vrouw staat erbuiten in de samenleving. Zij is zich van haar schuld bewust en weet hoe de medeburgers over haar denken. We zijn bij een dieptepunt aangekomen. Maar laat Jezus haar hier nu zitten? Nee, Jezus bewijst, dat hij de Redder is van de verlorenen.

Hij onthult zijn heerlijkheid in het diepste donker van de menselijke zwakheid.

Wanneer je bereid bent Hem in het geloof tegemoet te treden.

En zo komen we beetje bij beetje weer uit de donkere diepte van het bestaan. Jezus is bij ons op onze zwakste momenten en Hij helpt ons als we er weer bovenop komen. We maken de golfbeweging mee naar boven toe. Maar ook in de opwaartse beweging blijven vragen bestaan. De vrouw wil weten wat de ware plaats is om God te vereren. Waar moet zij heengaan? Ze is in vertwijfeling gebracht door de verschillen tussen de Samaritanen en de joden. De Samaritanen aanbidden God op de berg Gerizim, maar de joden in de tempel te Jeruzalem.

Worden ook wij niet dikwijls in twijfel gebracht door de verschillende meningen die op ons afkomen? De tegenstellingen zijn groot en toch is iedereen overtuigd van zijn of haar gelijk. We weten niet meer in wie, wat of waar we moeten geloven.

In Jezus is er een nieuwe manier van godsverering gekomen. Je kunt van nu af aan tot 'De Vader' bidden. Dit is een troostrijke gedachte voor een ieder die zich buiten gesteld voelt. Jezus heeft in zijn manier van leven laten zien wie God is. Wanneer wij zijn levende water aannemen, kunnen we God werkelijk ontmoeten. Dan stroomt de goddelijke geest in onze aderen als een krachtige fontein. Dan hebben we het water uit de bron verinnerlijkt.

De vrouw uit het verhaal is hiermee een stapje vooruit gekomen. Zij kan haar hoofd als het ware boven water houden. Zij durft weer naar de toekomst kijken. Het Koninkrijk van God is voor haar werkelijkheid geworden, nu de Messias voor haar staat. Drinken ook wij van het levende water, als het ons aangereikt wordt?

Amen.